

Postbus 1400, 7500 BK Enschede

College B&W gemeente Wierden
Mevrouw J. Lock
Postbus 43
7640 AA WIERDEN

Regiokantoor

Nijverheidstraat 30, Enschede
Postbus 1400
7500 BK Enschede
Telefoon 053 487 65 70
info@brandweertwente.nl
www.brandweertwente.nl

Uw kenmerk -
Ons kenmerk VRT/BRW/MR/11004267
Onderwerp Advies appartementencomplex
Nijverdalsestraat Wierden
Bijlage(n) -

Datum 1 juni 2011
Behandeld door ir. M. Reefhuis
Telefoon 053 487 6524

Email m.reefhuis@brandweertwente.nl

Geacht college,

Op 14 april hebben wij van u per e-mail een adviesaanvraag ontvangen voor uw voorgenomen besluit ten aanzien van het appartementencomplex Roelofs aan de Nijverdalsestraat. De regionale brandweer adviseert op het gebied van de verantwoording van het groepsrisico en de rampenbestrijding op basis van het Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen (Bevi) en de circulaire Risiconormering Vervoer Gevaarlijke Stoffen (RNVGS). U heeft ons daarvoor de benodigde stukken aangeleverd. Op basis van deze gegevens hebben wij een advies opgesteld. Daarbij hebben wij rekening gehouden met het eerder gegeven advies in het kader van het bestemmingsplan 'Wierden-Dorp' ¹.

1. Uitgangssituatie

Op de hoek van de Nijverdalsestraat en de Marke te Wierden is het voornemen een appartementencomplex te realiseren. In de huidige situatie zijn op deze locatie een slagerij, een woning en een groenstrook gelegen. Om het appartementencomplex mogelijk te maken is een wijziging van het bestemmingsplan noodzakelijk.

In het appartementencomplex komen 36 units, waarvan er 28 worden ingedeeld als begeleid wonen voor mensen met een verstandelijke beperking. Er is sprake van 24-uurszorg. Op termijn wordt voorzien dat de 36 units worden omgebouwd tot 18 appartementen voor ouderen.

2. Risicobronnen

Voor de externe veiligheid zijn activiteiten met gevaarlijke stoffen van belang. In het advies ten aanzien van 'Wierden-Dorp' zijn de verschillende risicobronnen reeds beschreven en beoordeeld. Voor het appartementencomplex gaat het om de volgende risicobronnen:

- Inrichtingen: het LPG-tankstation Garagebedrijf Schasfoort aan de Nijverdalsestraat 80 te Wierden;
- Transport gevaarlijke stoffen via spoor: de spoorlijn Deventer – Almelo.

Een analyse van de risico's van deze risicobronnen is reeds in het advies 'Wierden-Dorp' verwerkt.

¹ Onze brief d.d. 21 februari 2011 met kenmerk OV/RIB/MR/11001372

De spoorlijn Deventer – Almelo loopt op 135 meter van het plangebied. Uit de risicoanalyse blijkt dat de plaatsgebonden 10^{-6} risicocontour geen beperking is voor het plan. De oriëntatiewaarde van het groepsrisico wordt echter in de huidige situatie al overschreden. Het tankstation ligt op 350 meter van de rand van het plangebied.

3. Scenario's

Het advies van de regionale brandweer heeft betrekking op de voorbereiding op de rampenbestrijding, specifiek op de thema's bestrijdbaarheid en zelfredzaamheid (Artikel 13 van het BEVI en hoofdstuk 4.3 RNVGS). Daarom wordt het advies gebaseerd op de scenario's waarbij de effecten leidend zijn. In het advies ten aanzien van het plan 'Wierden-Dorp' (kenmerk: OV/RIB/MR/11001372) zijn de scenario's voor elke risicobron reeds beschreven. Volledigheidshalve herhalen wij de van toepassing zijnde scenario's hieronder.

Op basis van de vervoerde stoffen over het spoor gaan wij in de voorbereiding op calamiteiten uit van:

- plasbrand als gevolg van transport van brandbare vloeistoffen (bv. benzine)
- koude/warme BLEVE² als gevolg van transport van brandbare gassen (bv. LPG)
- emissie van een toxische stof als gevolg van transport van brandbare vloeistoffen en gassen (bv. ammoniak).

Voor een nadere toelichting van de bijbehorende effecten verwijzen wij naar het advies 'Wierden-Dorp'.

Aangezien het te ontwikkelen pand op 135 meter van het spoor staat speelt het plasbrandscenario geen rol in onze verdere beoordeling. Een mogelijke BLEVE leidt wel tot effecten in het plangebied, waarbij aanwezigen dodelijk getroffen kunnen worden. Het bezwijken van een deel van het appartementencomplex is mogelijk. Dit scenario is daarom bepalend voor onze beoordeling.

Gelet op de afstand van het plangebied tot het tankstation aan de Nijverdalsestraat zijn effecten (in de vorm van schade en gewonden) als gevolg van een BLEVE bij het tankstation mogelijk. Een BLEVE door een incident bij het spoor is voor ons echter leidend in onze beoordeling.

Incidenten met toxische stoffen zijn mogelijk. Vanwege de beperkte vervoersstroom en de grote hoeveelheid aan parameters die de effecten van een scenario bepalen (soort stof, type lekkage, weersomstandigheden, etc.) zijn maatregelen ten aanzien van dit scenario niet proportioneel.

4. Beheersmaatregelen algemeen

De ontwikkeling zorgt voor een toename van het aantal aanwezigen rond het spoor. Daardoor zal ook het groepsrisico toenemen, hoewel de hoogte van het groepsrisico voornamelijk wordt bepaald door de bestaande bebouwing. Vanuit uw gemeentelijke externe veiligheidsbeleid wordt een toename van het groepsrisico in een woongebied als onwenselijk beschouwd.

Gelet op de toename is een verantwoording van de toename van het groepsrisico vereist. Omdat er sprake is van een toename is het van belang om nadrukkelijk aan te geven waarom de ontwikkeling van het appartementencomplex op deze locatie moet plaatsvinden en niet op een andere locatie met een lager groepsrisico.

In uw verantwoording kunt u daarnaast rekening houden met omstandigheden op het gebied van beheersbaarheid en bestrijdbaarheid van een incident en de zelfredzaamheid van de aanwezigen. Daartoe beoordelen wij een aantal randvoorwaarden. Maatregelen ter optimalisatie van de rampenbestrijding zijn erop gericht om door de inzet van de hulpverlenende diensten de effecten, in termen van slachtoffers en schade, te beperken.

² Boiling Liquid Expanding Vapour Explosion

Bronmaatregelen

In het advies Wierden-Dorp hebben wij u reeds gewezen op de bronmaatregelen die vanuit het basisnet voor vervoer van gevaarlijke stoffen door het ministerie van Infrastructuur en Milieu worden voorzien.

Eén van de voorgenomen maatregelen is het warme-BLEVE-vrij samenstellen van de treinen, waarbij tussen wagons met brandbare vloeistoffen en wagons met brandbare gassen een afstand van 18 meter wordt aangehouden. De kans op het worst-case BLEVE-scenario neemt daardoor af. Ons is onbekend in hoeverre de maatregel daadwerkelijk voor het voorkomen van een warme BLEVE kan zorgen. Wel is bekend dat deze maatregel de hoogte van het groepsrisico aanzienlijk laat dalen. Bovendien zorgt het basisnet voor een plafond aan het risico van het spoor. Dit plafond voorziet een lager aantal vervoersbewegingen met gevaarlijke stoffen dan in de huidige situatie. Voor de kern Wierden wordt, indien deze maatregelen worden vastgelegd, binnen het basisnet geen overschrijding van de oriëntatiewaarde meer voorzien.

Zelfredzaamheid

Voldoende mogelijkheden voor zelfredzaamheid, ofwel het vermogen voor mensen om zichzelf zelfstandig in veiligheid te kunnen brengen, is een belangrijke voorwaarde voor het beperken van het aantal slachtoffers. De toekomstige bewoners zijn verstandelijk gehandicapt en die 24-uurszorg nodig hebben. Daaruit leiden wij af dat deze bewoners niet zelfstandig kunnen vluchten bij een incident op het spoor. Bovendien wordt in de kwantitatieve risicoanalyse er van uit gegaan dat de begeleiders 's nachts niet aanwezig zijn.

Bij een dreigende BLEVE is er slechts beperkte tijd om te ontruimen. Omdat de aanwezigen niet zelfredzaam zijn hebben zij hulp nodig om in veiligheid te komen. In eerste instantie is de zorgverlener hiervoor verantwoordelijk. In de nachtsituatie zijn de begeleiders echter niet direct aanwezig en in de dagsituatie zijn 4 begeleiders aanwezig, die 28 verminderd zelfredzame personen moeten ontruimen. Het is daarmee aannemelijk dat de aanwezigen niet tijdig in veiligheid zijn gebracht en dus slachtoffer worden op het moment dat een BLEVE optreedt.

In ons advies voor 'Wierden-Dorp' hebben wij reeds aangegeven dat nieuwe functies met verminderd zelfredzame personen bij voorkeur niet binnen de effectafstanden voor een BLEVE, waarbinnen dodelijke slachtoffers kunnen vallen, worden gevestigd. De realisatie van het appartementencomplex zal er toe leiden dat bij een daadwerkelijk incident meer slachtoffers kunnen vallen, doordat deze mensen niet tijdig weg zijn. In lijn met het advies 'Wierden-Dorp' raden wij u aan in uw afweging nadrukkelijk de zelfredzaamheid van de bewoners mee te nemen.

Rampenbestrijding

Naast de zelfredzaamheid speelt het aspect rampenbestrijding een belangrijke rol in de verantwoording van het groepsrisico. Voorzieningen voor bluswater en bereikbaarheid zijn een voorwaarde om de hulpdiensten in staat te stellen aan bron- en effectbestrijding te doen en zodoende de effecten van een voorzienbaar incident te beperken. Bluswatervoorzieningen zijn alleen in de vorm van brandkranen aanwezig, maar deze liggen op enige afstand van het spoor. De bereikbaarheid is ook beperkt, hoewel er meerdere overwegen zijn vooral bij het spoortraject ter hoogte van het plangebied.

De gebrekkige randvoorwaarden voor een effectieve bestrijdingspoging door de brandweer zijn echter ook in de huidige situatie al van toepassing en gelden voor de gehele spoorlijn.

5. Restrisico

Reeds in de huidige situatie is het mogelijk dat er zich een incident (BLEVE/toxisch) voordoet op bij het spoor of bij het tankstation. Nabij een stedelijke omgeving leidt een incident met gevaarlijke stoffen al snel tot een groot aantal slachtoffers. De capaciteit van de hulpdiensten is grotendeels gebaseerd op de dagelijkse basiszorg. De capaciteit van de hulpdiensten zal bij een incident niet direct toereikend zijn, terwijl incidenten zich snel ontwikkelen. Daarbij wordt opgemerkt dat vooral op het gebied van geneeskundige hulpverlening nog tekorten in de benodigde capaciteit voor dit scenario worden geconstateerd. Voor grote rampen moeten de hulpdiensten gebruik maken van bijstand uit andere regio's. Bijstand is echter pas na langere tijd beschikbaar.

Een extra complicatie is dat de toekomstige bewoners van het appartementencomplex verminderd zelfredzaam zijn. Dit vergt ofwel meer inzet van de hulpdiensten, ofwel de bewoners komen niet tijdig weg en worden mogelijk slachtoffer. Aangezien de tijd beperkt is en de capaciteit van de hulpdiensten in die cruciale periode ook nog niet is opgebouwd, is een extra inzet van de hulpdiensten op het appartementencomplex niet realistisch. Bovendien moeten de hulpdiensten zich richten op bron-/effectbestrijding en ontruiming van het gebied, waarbij er ook al een verzorgingstehuis met verminderd zelfredzame personen in hetzelfde gebied staat (Het Holtinck).

Gelet op zelfredzaamheid van de bewoners in relatie tot de (on-)mogelijkheden van de hulpdiensten dient u af te wegen of er naar uw mening een verantwoord evenwicht tussen ruimtelijke ontwikkeling en de veiligheidsrisico's van het spoor is.

6. Conclusie

De realisatie van een appartementencomplex op de hoek van de Marke en de Nijverdalsestraat leidt tot een toename van het groepsrisico. Maatregelen aan de bron dragen bij aan een verlaging van de risico's, maar liggen niet binnen de verantwoordelijkheid van de gemeente. Op landelijk niveau worden binnen de kaders van het basisnet weg en spoor bronmaatregelen getroffen die de kans op een incident laten afnemen.

Wij maken ons in eerste instantie niet zozeer zorgen om de toename van het aantal aanwezigen op deze locatie. Wel hebben wij zorgen bij de zelfredzaamheid van de toekomstige bewoners. Verstandelijk gehandicapten met een behoefte aan 24-uurszorg zijn verminderd zelfredzaam. Bij een incident met een brandbaar gas op het spoor ter hoogte van het plangebied zullen deze mensen niet tijdig weg kunnen komen. De hulpdiensten hebben niet voldoende capaciteit in de korte periode tot aan een optredende BLEVE om naast bron-/effectbestrijding ook nog in te zetten op ontruiming van meerdere complexen met verminderd zelfredzame personen. Het Holtinck staat immers in hetzelfde effectgebied als het toekomstige appartementencomplex.

Gelet op zelfredzaamheid van de bewoners in relatie tot de (on-)mogelijkheden van de hulpdiensten dient u af te wegen of er naar uw mening een verantwoord evenwicht tussen ruimtelijke ontwikkeling en de veiligheidsrisico's van het spoor is. Mocht u besluiten tot het vestigen van verminderd zelfredzame personen op deze locatie, dan adviseren wij u in uw verantwoording nadrukkelijk aandacht te schenken aan de nut- en noodzaak van deze ontwikkeling op deze locatie, waarbij u een relatie legt met de zelfredzaamheid van de toekomstige bewoners.

Ons advies is in die zin ruimtelijk relevant dat u dient af te wegen welke functies u toestaat in het plangebied.

vervolgblad: 5

Wij gaan er van uit dat de risico-objecten (zowel de risicobronnen als de –ontvangers) te allen tijde beschikken over actuele, voldoende op de risico's toegesneden milieu-, bouw- en gebruiksvergunningen. Een adequaat systeem van controle en handhaving is daar onlosmakelijk mee verbonden.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en wachten uw uiteindelijke besluit af.

Hoogachtend,
namens het bestuur van de Veiligheidsregio Twente,

ing. S.J.M. Wevers MCDm
commandant brandweer

Een afschrift van deze brief wordt verzonden naar uw clustercommandant brandweer